„După furtunile sufletului, ca și după cele ale naturii, învie flori pe care le credeam moarte.”

- N. Iorga

NAȚIUNEA

continuitate pentru neam și țară

Serie Nouă
Anul X
Numărul 557

23 febr. - 1 martie 2022

Informație, opinie și atitudine publicistică

„Polițele” ipocriților împotriva acelora ce ar mai putea conta…

Cezar Adonis Mihalache

Avem și noi, ca observatori și subiecții ai mecanismelor-experiment ale guvernanților, un posibil „mercurial” al implicării reale a acestora… Dar nu ținem cont de el. Nu-l observăm, nu-l analizăm și nu tragem concluziile necesare… Deși este cel mai evident „comparator” al „sincerității” măsurilor guvernamentale… A unei „sincerității” privită însă strict ca nivel toxic al unor măsuri pentru societate: urmărirea reacției pieței după măsurile de „sprijin” anunțate de executiv.

Dacă reacția pieței este inexistentă, dacă marii furnizori vizați tac-mâlc, nu protestează, nu prezintă analize ale efectelor pe termen mediu a unor asemenea măsuri, „din pix”, nu avertizează asupra riscului de violare a mecanismelor economiei de piață, este clar că acolo este o mare înțelegere. Dar nu un cartel doar al furnizorilor, ci unul al furnizorilor aleși și agreați politic, inclusiv ca sinecuri pentru politicienii ale căror partide se găsesc în arcul și la butoanele actului guvernamental, și stat. Și tot așa, când o altă măsură generează tocmai reacții puternice în și din piață, prin marile firme și companii dintr-un anumit segment, acolo va fi vorba de un joc în care „cartelurile” private au fost excluse.

În recentele măsuri luate pe piața gazelor și a energiei electrice, pe de o parte, și cea a asigurărilor RCA, pe de altă parte, privind „plafonarea” prețurilor energetice și plafonarea tarifelor asigurărilor auto nu există nicidecum o dublă măsură… Și nici nepricepere, nici necunoaștere, nici improvizații pe interferențele cu piața liberă venite dinspre neștiutori. Este o rea-voință acoperind interesele promovate prin ageamii care, de multă vreme, nu mai riscă în sistemul public nici măcar postura „acarului Păun”, și speculanții guvernamentali asociați puterii, prin „consilieri”, „consultanți” dar și angajații anumitor ministere.

Iar lucrurile sunt evidente… „Plafonarea” tarifelor la gaze și curentul electric nu a scos în stradă marile companii furnizoare pentru a protesta față de ingerința statului într-o piață liberă. Acolo „partițiile” și sinecurile sunt bine trasate, există un control politico-guvernamental în toate aceste companii, acelea care contează pentru veșnicele sinecuri de partid, iar rostul este de creștere a veniturilor bugetar-sinecuriste (ale angajaților publici, dar, mai ales, de partid și clici) și de mazilire a micilor firme. Opus însă, propunerea de plafonare a tarifelor RCA a ridicat pe baricade cele câteva companii de transport și de asigurări care mai contează. Pentru că acolo este o vădită acțiune de înlăturare a unor sau chiar a ultimelor companii de profil. Iar primul semn de întrebare l-a ridicat în proiectul de plafonare, trecut rapid pin guvern, tocmai plafonarea tarifelor pe o perioadă dată. În cazul de față, șase luni… Fără o explicație a acestei alegeri. Mai ales în condițiile în care durata maximă a asigurărilor RCA este de 12 luni. De ce doar o jumătate din această perioadă? Probabil de atâta au nevoie guvernanții și politicienii pentru a pune bazele unui asigurator de stat creat sub controlul puteri. Un viitor mare asigurator de stat care să absoarbă piața disputată acum între cele câteva firme private rămase.

Sigur, statul trebuie să intervină în plafonarea prețurilor și tarifelor când acestea o iau razna… Dar, din punct de vedere economic, și moral, poate să facă acest lucru când pe piață există doar companii private?… În zona cealaltă, a gazelor și a curentului electric, intervenția statului era justificată prin existența companiilor de stat… Cărora li se puteau impune plafonări care să determine apoi restul pieței să urmeze trendul.

De aceea, în cazul polițelor RCA, intervenția este profund neliberală. Mai ales că aceste firme nici nu au fost consultate. S-au trezit cu o decizie de impunere a plafonării. Pe o perioadă limitată, e drept. Dar tocmai din aceste aspecte rezidă caracterul populist și fățiș electoral, în așteptare. Pentru momentul în care polițele vor fi folosite drept… polițe în campania electorală.

Poate că transportatorii și firmele de asigurări ar trebui să ceară ceva mai concret decât neimplicarea atât de agresivă a statului în piața privată… Ar putea merge în profunzime, solicitând constituirea unor departamente în ministere pentru economia de piață. Pentru că un bugetar nu va înțelege, și nici nu-l va interesa atâta timp cât leafa de sinecură bugetară nu va fi condiționată de criteriile de performanță dintr-o piață privată, nu-l va interesa așadar să pună cap la cap mecanismele specifice unei piețe libere cu impunerile, politico-sinecurale, nicidecum sociale (să nu ne amăgim!), ale oricăror guvernanți.

Și ar trebui să mai ceară ceva… Ba, noi, cu toții, ca societate, ar trebui să reclamăm acest lucru: transparentizarea fișelor de „competențe”, dacă nu ale tuturor bugetarilor, măcar ale acelora din zonele decizionale. Să vedem și noi, de exemplu, competențele pentru care, într-un post de secretar de stat la Cultură a fost numită o habarnistă. Nu, nu este nici prima numită astfel, dar este cel mai vizibil caz în care aceea opera omnia minim necesară, moral, accesării ca om de cultură a unui post în cultură, ba chiar ca decident pentru cultură și oamenii de cultură, nu este doar „omnia incompleta”, ci „omnia absolut absenta”. Da, este clar că, acolo – cel puțin, criteriul principal este necunoașterea. Pentru că numai așa guvernanții vor avea la îndemână acei „yesmenii” care să spună, să afirme, să hulească la comandă tot ceea ce trebuie stârnit împotriva noastră. Când duduia respectivă se va alinia, cu toți ceilalți, la coada kippelor turnând cenușă în capul vinovaților fără vină, ea va fi doar o mare habarnistă. Dar vorbele ei, până și vorbele ei!, vor conta… Și îi va fi ușor să spună că un om de cultură al unei alte epoci a fost antisemit, legionar, criminal…. Și chiar dacă nu va avea conținutul minim de cunoaștere pentru astfel de „judecăți”, se va răți la noi. Și va sesiza justiția cu fel și fel de plângeri, ca alți fripturiști, oportuniști, venetici și iudiști (!), fără ca nimeni să o întrebe în baza a ce a făcut cutare sau cutare plângere?…

Da, este puțin probabil să mai recuperăm acest sistem public, decizional, din mâinile incompetenței dirijate, a rea-voinței și a urii împotriva a tot ce este românesc, dar putem începe de undeva. La fiecare protest adresat de o companie guvernanților, să avem curajul de a cere și explicații despre calitățile, competențele și capacitățile acelora care au semnat ceva.

Au semnat și au decis.

România nu e a voastră, ci a urmașilor, urmașilor Neamului!

Ion Măldărescu

Dacă privim în jur, trâmbițele Turnului Babel de la Bruxelles emit sunete false la frecvențe înalte prin propaganda despre „respectarea și promovarea valorilor europene”, despre „democrație”, despre „statul de drept” (în genunchi), despre „drepturi fundamentale” (călcate în picioare), despre economia de piață (în care se fură ca-n codrul Vlăsiei) și alte basme de sedat „prostimea”. Adevărul nu mai poate fi ascuns. Vă amintiți: „Nimic nu se schimbă, totul se transformă!”. Autorii care au „fabricat” criminalii din cele două imagini (cei din spatele victimelor îngenucheate) sunt aceiași. Diferă doar ambalajul (uniformele) executanților… și data realizării fotografiilor. În Canada se instaurează tirania terorii. Mâine, în România? Basmul lansat de din ce în ce mai mult contestatul senil de pe malul Potomacului despre conflictul Fedreația Rusă-Ucraina, întreținut cu actele trădătorilor de neam și de țară de pe malul Dâmboviței se materializează „Pas cu pas” prin împânzirea teritoriului României cu tabere militare ale S.U.A. și N.A.T.O. – și nu doar teritoriul, ci și întreg spațiul aerian românesc, în apele teritoriale românești ale Mării Negre. În acest timp, militarii debilei Armate Române sunt „expulzați” pe alte meleaguri în misiuni care nu au nimic în comun cu interesele naționale. Și iarăși îl parafrazez pe Cațavencu: „Trădare o fi, că o vedem și noi…”. Întreaga planetă urmărește cu sufletul la gură știrile și „fake news”-urile depre un război din vecinătatea noastră, un război care nu este al nostru, al românilor. Zilele trecute tot românul a avut prilejul să vadă garniturile de tren purtătoare de blindate, drone și alte piese din dotarea modernă a Zeului Marte. Când am văzut convoaiele care au blocat circulația căilor rutiere ale României am fost ușor nedumerit, întrebându-mă: transportul feroviar este cel mai puțin costisitor și chiar mai sigur decât cel stradal, atunci, de ce? Răspunsul l-am primit după ce fiecare convoi nu se supunea adagio-ului latin „Mille viae ducunt homines per saecula Romam” (în traducere liberă – toate drumurile duc la Roma), în cazul de față „Roma” fiind Kogălnicenu sau Deveselu… Nici vorbă! M-am luminat când fiecare convoi rutier a avut destinație bine stabilită, „dotările” lui marte fiind amplasate pe tot teritoriul Coloniei Corporatiste sub Ocupație Militară (C.C.O.M.S.), România, deocamdată cele ale „Stars and Stripes”, faza următoare fiind pavoazată cu însemnele „Le coq gaulois”. Și unii și ceilalți, „invitați” (deci, cu întreținerea asigurată gratuit de sclavii mioritici, că de, așa se cade!). Am spus-o și repet: nu e războiul nostru, iar actuala conducere a C.C.O.M.S. ar trebui chemată în fața unui Tribunal Extraordinar Militar pentru a da explicații poporului român, de oare ce, „România nu e a ta, domnule Președinte, nu e a voastră, domnilor guvernanți, nu e a voasrtă, domnilor parlamentari, ci a urmașilor, urmașilor Neamului Românesc!”. Navigând în spațiul virtual am citit despre afirmația unui cretin incompetent – parlamentar, nu fite cine – care neinformat că deja propunerea lui e realizată cerea ca digurile și canalele hidrocentralelor amenajate în vremuri ceaușiste să fie date spre administrare primăriilor. Cretin total cu demență la purtător, cel care emite această „propunere” trăiește pe altă planetă. În ceaușism, când au fost realizat întregul sistem energetic al României actuale aflat în criză energetică era supravegheat zilnic de către echipe specializate (U.C.C.), care notau fiecare modificare a construcțiilor hidrotehnice și erau în măsură să prevină avariile. Primăriile nu au nici un fel de structuri specializate pentru astfel de activitate și, Domnne ferește, eventualele vizituri pot provoca nu doar distrugeri materiale ireparabile, ci victime umane. Un alt cretin, unul cu pulover „consacrat” a declarat public că s-a săturat de „țara asta de doi bani”. Nu este altul decât fiul acelui Ernő Neuländer venit „pe tancurile sovietice” în ’44, este cel care, pe post de mare bulibașă de guvern spunea în 1990 că „economia României este o grămadă de fiare vechi!” (astăzi, nici măcar fierul vechi nu a mai rămas din ea), deși după spusele altui cretin guvernamental, economia actuală ar dudui… Marele intelectual puliverist și-a făcut bagajul; pleacă în Elveția unde va fi Președinte al Universității din Geneva”, fapt care mă pune în dilemă, întrebându-mă dacă nu cumva și Elveția este o țară „de doi bani”, altfel e greu de explicat cum de-i acordă o asemenea poziție. Dar…, să nu uităm, Davos este tot în Elveția, nu? Cine se-aseamănă, se adună!

Arhivele pandemiilor...

Al. Stănciulescu Bârda

De doi ani ne luptăm fiecare și toți laolaltă, cum putem, cu o boală cumplită, neîntâlnită până acum în analele medicinii. Mulți dintre noi au pierdut lupta cu această boală, alții au rămas cu sechele pentru tot restul vieții, alții au trecut prin spaime cumplite. Nu cred că a fost persoană sau familie, care să nu fi avut de suferit cât de cât de pe urma Covidului, fie că a fost vorba de propria sănătate, fie de a celor apropiați, fie de pierderi economice, de frustrări personale și sociale etc. Din cauza măsurilor de prevenție care s-au luat în acești doi ani, din cauza multor eșecuri în ceea ce privește medicația, am ajuns să ne temem mai mult de vaccin decât de boală; am ajuns să ne temem mai mult de spital decât de moarte. Nu este dreptul nostru să căutăm cauzele și vinovații acestei stări de psihoză socială. Vom face însă altceva. Am avut prilejul, în urmă cu mai mulți ani, să descifrăm și să conspectăm peste 1.100 documente reprezentând arhiva fostei Protoierii a Mehadiei din perioada 1784-1886. Acolo am găsit numeroase mențiuni privind epidemiile care bântuiau Banatul în special și Europa în general la sfârșitul veacului al XVIII-lea și prima parte a celui de-al XIX-lea. Au fost atunci vremuri cumplite. Epidemiile sau bolile molipsitoare se întindeau cu ușurință, medicina era la un nivel foarte scăzut față de cea de astăzi. În urma unor asemenea epidemii rămâneau munți de cadavre. Au fost cazuri când, în Europa, au murit două treimi din populație. Altfel spus, din trei oameni au murit doi. E cumplit. Autoritățile erau interesate pentru cunșaşterea izbucnirii oricărui focar de infecţie şi de aceea porunceau preoţilor, ca în termen de paisprezece zile de la un deces cauzat de o boală molipsitoare, să anunţe pe solgăbirăul locului nu numai de deces, ci şi de cauza morţii, mai cu seamă dacă aceasta este boală lipicioasă" (contagioasă – n.a.). Dintre epidemiile cele mai periculoase la vremea aceea, vom vorbi despre variolă.

Variola este o boală infecto-contagioasă provocată de un virus şi caracterizată printr-o stare de toxemie intensă, apariţia unei erupţii verzi copustuloase generalizate şi cu o evoluţie gravă. Boala este extrem de periculoasă în zonele lipsite de asistenţă medicală. Alături de ciumă şi holeră, a făcut ravagii şi în Principatele Române de-a lungul timpului. Boala a fost cunoscută de milenii în India şi China, apoi s-a răspândit în Orientul Apropiat, în Africa, Europa, America de Nord (după descoperirea lui Christofor Columb) şi în Mexic (prin expediţiile lui Cortez). Denumirea de „variolă" a fost dată de Marius d'Avrenches în Franţa, în 570, iar prima descriere ştiinţifică a bolii ni se păstrează de la Rhazes (860—932). Conform statisticilor istorice, acolo unde a apărut epidemia, două treimi din populaţia zonei afectate a dispărut. Primul mare succes al medicinii ştiinţifice în combaterea variolei a fost înregistrat în 1796, prin medicul englez Edward Jenner, care a practicat prima vaccinare antivariolică. Descoperirea lui nu era importantă numai pentru combaterea variolei, ci şi pentru deschiderea unor noi perspective în seria imunizărilor profilactice. Perfecţionată de-a lungul vremii, ea a dus la eradicarea variolei în numeroase ţări ale lumii, iar din 1977 pe întregul glob. În ţara noastră, vaccinarea antivariolică s-a introdus încă din anii imediat următori descoperirii lui Jenner, fiind apoi legiferată. Ultima epidemie de variolă a fost înregistrată în cursul primului război mondial (1918). În Principate au existat şi forme empirice de luptă contra variolei. Boala este numită „vărsat" sau „vărsat de vânt". Se distingeau două forme : vărsatul adevărat şi vărsatul de vânt. Tot în popor există şi denumirea de „bubat". Vaccinarea antivariolică era numită popular „altoirea", „oltuirea" cu „bube de vacă". Denumirea de „altoire cu bube de vacă" provenea de la faptul că materia care se inocula copiilor sănătoşi, sub formă de vaccin, era prelevată de la vacile bolnave de variolă. Generalizarea vaccinării antivariolice a întâmpinat rezistenţă din partea unor pesimişti. Au fost necesare eforturi deosebite din partea autorităţilor politice, administrative şi medicale pentru realizarea acestei acţiuni. După mai bine de 40 de ani de la descoperirea vaccinului antivariolic, documentele de epocă ne dovedesc că erau necesare măsuri energice pentru convingerea şi educarea populaţiei. În cadrul acestei acţiuni au fost implicaţi şi membrii clerului de toate gradele din Imperiul Habsburgic. Preotul era factorul principal, care avea legătură directă cu masele, putând să le influenţeze. Aşa cum şi-a dat sprijinul său direct în numeroase alte acţiuni care priveau ridicarea nivelului de cultură şi civilizaţie al populaţiei, clerul a fost prezent, dintru început, în lupta antivariolică. A fost atât o urmare directă a ordinelor autorităţilor Bisericii şi celor politico-administrative, cât şi o înţelegere profund umanistă şi moral-religioasă a relaţiilor interumane de întrajutorare. Preotul, părintele, era omul cel mai luminat al comunităţii şi de cuvântul lui păstoriţii nu se îndoiau. El le citea de la amvon Sfânta Evanghelie, dar şi pastoralele şi circularele vlădicilor, le recomanda şi le citea cel dintâi broşurile de popularizare a celor mai „moderne" descoperiri în lupta pentru sănătatea publică. Mai mult, preotul ortodox dădea exemplul personal, supunându-şi cel dintâi, conform îndrumărilor, copiii la „oltuit". Clerici luminaţi au scris chiar lucrări personale, iar alţii au tradus asemenea lucrări, necesare în procesul de educare sanitară a maselor. Este de admirat concepţia şi poziţia mitropolitului de Karloviţ(de care, ierarhic, aparţineau eparhiile din Transilvania şi Banat până la jumătatea secolului al XIX -lea), Ştefan Stratimirovici(1790-1834), care, în 1804, scrie epistola Învăţătură de bubatul de vacă pentru dezrădăcinarea şi istovirea bubatului firesc(Pesta, Tipografia Universităţii, 1804) adresată „părinţilor şi tuturor celor mai bătrâni ai neamului românesc". Broşura a fost tradusă, după toate probabilităţile, de clericul român iluminist Gheorghe Şincai. Gestul mitropolitului a fost urmat de ierarhii sufragani de la Sibiu, iar din documentele ce le analizăm reiese că şi de cel din Vârşeţ, respectiv episcopul Petru Vidac (1806-1818), român de origine. Mulţi clerici traducători de broşuri de popularizare nu se cunosc, dar terminologia folosită dovedeşte cu prisosinţă că traducerile sunt făcute de clerici.

Măsuri concrete s-au luat în toate Principatele Române. Astfel, în Ţara Românească, doctorul Caracaş a făcut vaccinări antivariolice încă din 1800, în Moldova, arhiatrul(medicul șef- n.n.) Hesse începând cu 1803, iar in Transilvania şi Banat, tot din primii ani ai veacului XIX. Regulamentul organic din Moldova şi Ţara Românească a legiferat acţiunile de luptă antivariolică. Se ajunge chiar ca să se predea cursuri de medicină populară la Seminarul „Veniamin Costachi" din Iaşi, în cadrul căruia un profesor, precum Constantin Vârnav, nu uita să facă educaţia antivariolică viitorilor clerici. Documentele în discuție, necunoscute cercetătorilor până de curând, completează un fundal de epocă, conturează un crâmpei de viaţă românească din Banatul începutului de veac al XIX -lea, cu suferinţele, temerile, nevoile şi speranţele sale. Ele evidenţiază contribuţia a doi militanţi români clerici, episcopul Petru Ioanovici Vidac şi protopopul Nicolae Stoica de Haţeg, în vremea cărora se desfăşoară principalele campanii de vaccinări antivariolice. Preoţii erau obligaţi să folosească orice prilej ca, atât de la amvon, cât şi de la catedră sau din orice altă împrejurare să îndemne poporul să-şi vaccineze copiii. În 1823 se făcea copiilor „oltuirea bubelor". În cazul în care nu se făcea acest „vaccin", copilul era în pericol de muncile boalei, de stricarea feţe(i), de vătămarea şi de totalnică păgubirea ochilor, dar mai pre urmă şi de ă(n)săşi moarte, care, de multe ori, prin fireştile bube, asupra neamului celui omenesc vine". Se aduceau şi exemple, cazuri concrete. Astfel, un creştin din Vârşeţ refuzase să facă „oltoirea" copiilor săi şi i-au murit doi într-o zi şi al treilea în ziua următoare.

Epidemia a durat mai mulţi ani, fiindcă în 1826 se revine mult mai insistent cu poruncile şi îndrumările ierarhilor către preoţi de a convinge poporul să-şi „oltoiască" pruncii. Stăpânirea din nou poruncise „ca oltuirea de carea, unde şi unde cu răceală până acum s-au lucrat, cu nouă înfocare şi cu mai multă râvnă spre bunul de obşte să se întrebuinţază. Deci, în urmarea a acestei mai înalte porunci, bineîncuvinţăniei voastre şi toatei parohialnicei preoţimi să porunceşte, ca spre scopul acesta osăbite propoveduiri întocmind, norodul în bisărică, din amvon, ba încă şi la fieştecare alt prilej bun să-i înveţe ca prejudecările (credinţele deşarte – n.a.) de care oamenii de buna cinstirea noastră, mai vărtos cei proşti(simpli, neînvăţaţi, fără ştiinţă de carte – n.a.), neluând seamă cu adevărat prea folositoriului şi de toată primirea vrednicului acestui lucru cuprins sânt, odată de înrădăcinatele(lor rătăciri) să piară, iar norodul la calea dreaptă să vină, ca săngur, de buna sa vo(i)e să întrebuinţază această prea folositoare mijlocire, carea e împ(i)edecarea multor urâte şi groaznice următorilor de bube, carea nu numai că frumusăţea feţei omeneşti o strică şi o urăţăşte, ci încă (în)tocma(i) şi viaţa cea prea scumpă şi a bărbaţilor, cu cât mai vârtos a moalei (crudei – n.a.) tinerimi o curmă". Prin poruncă împărătească, se revenea şi-n 1828 asupra „oltoirii", ba chiar în 1830. Se pare, însă, că în multe locuri se întâmpina mare rezistenţă din partea părinţilor de a se învoi să-şi „vaccineze" copiii.

În sprijinul ideilor mitropolitului Ştefan Stratimirovici de Karloviţ, exprimate în broşura sa, clericii menţionaţi şi, alături de ei, majoritatea celor aflaţi în subordine, se dovedeau a fi spirite luminate, umaniste, înarmate cu o concepţie sănătoasă despre lume şi viaţă, care excludea fatalismul, predestinarea în contextul vieţii umane. Omul era dator să lupte pentru viaţă, pentru sănătate, indiferent de eforturi şi de preţ. Leacurile, în cazul de faţă descoperirea vaccinului antivariolic, nu erau semne ale desconsiderării divinităţii, ci dimpotrivă, un dar făcut de Dumnezeu omenirii şi de el trebuiau să beneficieze cu toţii. Preotul se afirma ca un promotor al spiritului progresist în cadrul societăţii, ca un port-drapel al descoperirilor ştiinţifice din epocă, menite să aline suferinţele, să întreţină făclia vieţii, să aducă bucurie şi încredere în viaţă.

Din circularele pe tema luptei antivariolice vom menţiona câteva aspecte, care privesc reglementările legale privind acest obiectiv: Vaccinarea, „oltuirea" copiilor şi a celor vârstnici cu „bube de vacă"; Izolarea celor afectaţi de boală: „nimeni să nu primească în casa sa pre cineva din cei ce să află betegi de bube, încă nici în sat să nu să sufere unul ca acela a să ţinea; Evitarea contactelor cu membrii familiei celor ce erau afectaţi de boală; Evitarea vizitelor în casele unde erau sau fuseseră bolnavi de variolă. „Nimenea, mergând în vreun sat aproape, în provinţial, să nu între în casa aceia în care s-ar afla vreun beteag de bube, ca nu cumva să capete bubele sau prin atingerea de dânsul cu hainele sale să le aducă la casa sa"; Protejarea locului în care s-a făcut „vaccinarea": „Pre pruncii cei oltuiţi să-i păzească, ca zgaibele cele de la oltuire, până sânt încă nevindecate, să nu le frece cu cămaşa sau cu unghiile să le rupă, căci numai acea oltuire iaste de bubatul firesc feritori, carea să păzeşte a nu să vătăma zgaibele până la vindecarea deplin".

Transparență și onestitate publică în pandemia Covid-19

Vasile Astărăstoaie

În timpul unei pandemii, guvernele au tentația de a nu dezvălui o serie de informații pentru a nu pune în pericol acceptarea publică a măsurilor luate. Pentru a le justifica se invocă opinia specialiștilor, a experților, principiile „sănătații publice” și se evită orice referire la transparență, onestitate și la definirea cadrului etic. Este o abordare, care s-a dovedit a fi greșită, iar efectul a fost creșterea constantă a numărului scepticilor, care nu sunt convinși de eficiența acestor măsuri.

Sănătatea publică este o disciplină relativ tânără, apărută în secolul al XX-lea (elemente de sănătate publică există din antichitate). Este definită drept știința si arta prevenirii bolilor, prelungirii vieții și promovării sănătățiiprin eforturile organizate ale societății (după O.M.S.). Obiectivele sănătății publice se realizează numai cu participarea întregii populații!!!

Frecvent, specialiștii în sănătate publică au elaborat prognoze eronate. De exemplu, bazându-se pe arsenalul inovator terapeutic și pe o politică a vaccinărilor urmate de progrese evidente (variola eradicată, epidemia de poliomielită jugulată, numărul cazurilor de TBC în declin în Europa și în America de Nord etc.) s-a concluzionat că secolul al XX-lea va fi sfârșitul erei pandemiilor. Eroare. În ultimii 25 de ani, s-au înregistrat 30 maladii infecțioase noi, tuberculoza în creștere, creșterea mortalității prin boli infecțioase, 4 pandemii etc., toate constituind o amenințare reală și gravă a sănătății a sute de milioane și uneori a miliarde de oameni. Aceasta explică noua atitudine – pesimistă și panicardă. Toate măsurile anti-Covid au plecat de la o estimare a indicelui de fatalitate de 14-11%; ulterior, s-a constat că acesta oscilează între 1,5 și 2,5 la sută, dar măsurile nu au fost adaptate la această realitate. Studiile privind Covid-19 (atât cele care justifică măsurile, cât și cele care evaluează rezultatele) au avut (în majoritatea cazurilor) concluzii echivoce: posibil, probabil, sugerează, există suspiciuni, credem că. În multe studii comparative, nu s-a calculat semnificația statistică a diferențelor raportate și nu sunt metaanalize serioase cu privire la eficiența și efectele negative ale vaccinurilor.

Autoritățile nu au definit cadrul etic al programelor anti-Covid. Nancy Kass (în AmJPH 2001; 91:1776-82) arată că programele de sănătate publică trebuie să fie acceptate numai dacă răspund la următoarele întrebări: care sunt scopurile de sănătate publică ale programului?; cât de eficient este programul în termeni de atingere a scopurilor propuse?; care este povara cunoscută sau potențiala a programului pentru cetățeni?; poate fi minimizată această povară?; există abordari alternative descrise în literatură? este programul implementat într-un mod echitabil? Cadrul etic este necesar a fi definit, deoarece sănătatea publică aderă la o etică utilitaristă (colectivistă), care intră în conflict cu etica hipocratică (individualistă), care domină practica medicală. În sănătate publică, lucrează, în afară de medici, mult mai multe persoane cu pregătire nemedicală (științele vieții, științele sociale, matematică etc). De aceea etica medicală a fost înlocuită cu etica sănătății publice, având patru principii: principiul priorității (gravitatea problemelor de sănătate, care amenință colectivitatea justifică limitarea drepturilor individuale), al dăunării (permite să se restrângă libertățile personale fără consimțământ), al mijloacelor cel mai puțin intrusive (minimizează impactul încălcării autonomiei) și cel al justiției sociale.

În manualele de sănătate publică, se afirmă că programul trebuie să fie realist în sensul că trebuie să existe susținerea colectivității. Într-o pandemie, o măsura, care nu este acceptată populațional, este costisitoare și inutilă (chiar dacă pe fond este corectă). De aici, importanța comunicării. Comunicarea transparentă construiește încrederea publicului (esențială pentru implementarea eficientă a unui răspuns la o urgență de sănătate publică), iar transparența și implicarea comunității sunt esențiale pentru cultivarea încrederii publicului. Organizația Mondială a Sănătății recomanda, în pandemiile anterioare, următoarele: „Principiile comunicării în pandemie sunt: încredere; transparenţă; comunicare timpurie cu publicul, dialog cu publicul și planificare. Comunicați natura și amploarea amenințării și riscurile aferente, precum și răspândirea pandemiei. […] Comunicați măsuri solide, fezabile și ușor de înțeles din punct de vedere științific. […] Comunicați inițiativele întreprinse pentru a permite cetățenilor sau comunităților să participe la dezvoltarea politicilor de răspuns la pandemie” (Etica O.M.S. în gripa pandemică). În actuala pandemie, O.M.S.-ul și cei care au gestionat pandemia au preferat „modelul chinezesc” caracterizat prin măsuri autoritare, informații incomplete, represiune (pentru cei care nu respectă măsurile), cenzura și eliminarea vocilor critice.

Isaac Nahon-Serfaty, profesor la Universitatea din Ottawa, în cartea Strategic Communication and Deformative Transparency Persuasion in Politics, Propaganda, and Public Health (2019), examinează transparența deformativă (grotescul transparent) și diferitele sale manifestări în comunicarea politică, propagandă și în sănătatea publică, insistând asupra efectului utilizării emoțiilor în maximizarea unor campanii. Escaladarea oribilului visual, în campanii de sănătate publică, care folosesc „imagini tulburătoare” pentru a promova „conștientizarea publicului” și pentru a determina o schimbare comportamentală, a devenit uzuală. Transparența deformativă poate avea uneori efecte contrare celor dorite de utilizatori.

Edward French, profesor la Mississippi State University, afirma în lucrările sale (2004, 2010, 2012) că transparența și responsabilitatea sunt esențiale în toate cele patru faze ale unui răspuns la o pandemie, adică atenuarea (evaluarea amenințării), pregătirea (planificarea și stocarea), răspunsul (reducerea consecințelor asupra sănătății, sociale și economice) și redresarea (restabilirea serviciilor comunitare).

Sintetizând, comunicarea, în pandemie, este esențială și trebuie să fie oportună, corectă, sinceră, transparentă și clară. Strategia de comunicare în actuala pandemie, mai ales în România, a fost axată pe câteva direcții:

– Utilizarea unor imagini puternic emoționale – de exemplu, imaginea sicrielor aliniate din Italia (care erau în realitate de la naufragiul vasului Lampedusa), reportajele la U.P.U. și A.T.I., șirul de ambulanțe la morga etc. – pentru a înfricoșa populația și a obține complianța acesteia.

– Transformarea problemei medicale într-o problemă militară. Narațiunea este următoarea: Suntem într-un război cu un dușman – un virus perfid și ucigaș; scoatem armata în stradă; avem luptătorii în linia întâi; avem eroi care își sacrifică viața pentru binele comun; avem victime, care au pierdut lupta cu boala; există zilnic buletine informative de pe front; avem comandanți,care sunt la datorie și conduc bătălia. În război, reacția trebuie să fie fermă și rapidă. Nu este timp să analizezi proporționalitatea măsurilor, să consulți comunitatea sau să te apleci asupra unor „fleacuri”, cum ar fi libertatea sau drepturile omului. Cei care nu respectă măsurile sau mai grav le critică sunt defetiști, egoiști, sabotori, agenți acoperiți ai dușmanului etc. și este deci legitim să fie pedepsiți – cu amenzi usturătoare sau dosare penale.

– Transmiterea de informații parțiale și blocarea informațiilor, care ar contrazice teza oficiala. Sub pretextul combaterii știrilor false sau a celor care ar submina încrederea populației în eficiența măsurilor anti-pandemice se apelează la diferite metode, cum ar fi secretizarea sau cenzura (directă sau indirectă) – în spațiul public, în mediul științific și cel universitar. Orice comentariu critic este blocat, organismele de supraveghere ca de exemplu, C.A.N.; C.N.C.D; Colegiul Medicilor etc. reinventează „delictul de opinie”, revistele științifice au retras sau au refuzat publicarea articolelor, care contraziceau tezele „științei oficiale” sau erau scrise de autori aflați pe „lista neagră”. O astfel de abordare a fost paguboasă și a erodat încrederea. Petersen & all. afirmau în „Transparent communication about negative features of Covid-19 vaccines decreases acceptance but increases trust” (PNAS, July 20, 2021): „În timpul dezvoltării rapide și lansării vaccinurilor împotriva Covid-19, cercetătorii au cerut o abordare de tip „transparență radicală”, în care informațiile despre vaccin să fie dezvăluite public în mod transparent, chiar dacă informațiile negative pot scădea absorbția vaccinului. În concordanță cu teoriile despre psihologia convingerilor conspirației, aceste apeluri prevăd că o lipsă de transparență poate reduce încrederea în autoritățile sanitare și poate facilita răspândirea teoriilor conspirației, care pot limita capacitățile pe termen lung ale autorităților sanitare în timpul și după pandemie. Pe baza experimentelor preînregistrate efectuate pe eșantioane mari, reprezentative de americani și danezi (N > 13.000), studiul actual compară efectele comunicării vagi a vaccinului cu o comunicare transparentă, care dezvăluie caracteristici pozitive sau negative ale vaccinului. Dovezile demonstrează că comunicarea negativă transparentă poate dăuna într-adevăr acceptării vaccinurilor aici și acum, dar că crește încrederea în autoritățile sanitare. Mai mult decât atât, alternativa comunicării vagi și liniștitoare nu crește nici acceptarea vaccinului și duce atât la o încredere mai scăzută, cât și la o susținere mai mare a teoriilor conspirației.”

– Propaganda a fost utilizată excesiv.

În România, în locul informării exhaustive și oneste, s-au preferat mesaje simple și concise, dar fără argumente puternice. Sloganurile cele mai utilizate au fost „știința a dovedit”; „măsurile sunt fundamentate științific”; „stați în casă, salvați vieți”; „vaccinul este sigur și eficient”; „vaccinarea vă protejează pe voi și pe cei dragi”; „prin vaccinare învingem pandemia”; „vaccinații nu se infectează, nu transmit virusul, nu se îmbolnăvesc sau dacă se îmbolnavesc fac forme ușoare” etc. Cei cu o altă opinie sunt „analfabeți funcționali”; „inculți”; „idioți”; „conspiraționiști” etc., iar cariera aceastora este bagatelizată sau anulată (Luc Montagnier a primit pe nedrept Premiul Nobel și este senil, Robert Mallone este un impostor și nu are nicio cercetare pe ARNm, Sucharit Bhakdi nu este cel mai citat cercetator german, etc.).

Comunicatorii acestui tip de „informații” au fost în special promteriste, analiști, ziariști, politicieni, moderatori de emisiuni TV (toți fără experiență în domeniu), „cercetători” sinecuriști, absolvenți de studii medicale, care nu au profesat (unii fiind și plagiatori) și puțini medici practicanți. O parte importantă din mass-media, susținută material de autorități, a abandonat spiritul critic și a devenit trompeta autorităților.

Rezultă că strategia de comunicare s-a fundamentat pe trierea informațiilor, pe o transparență parțială și deformativă, pe excluderea consultării comunității și pe solidarizare bazată pe frica – de boală și de autorități. O astfel de strategie a avut succes inițial, dar cu trecerea timpului a crescut opoziția la măsurile restrictive, ajungându-se până la mișcări de rezistență. Pentru a lăsa impresia de competență și fermitate s-a persistat în mesaje, care nu țineau cont de incertitudinea și variabilitatea spațiului biologic. Refuzul consultării cu întreaga societate și a dialogului au lăsat câmp liber mișcărilor radicale.

Există în drept o sintagmă „res ipsa loquitur” (lucrul vorbește prin sine) – faptele nu mai trebuiesc probate direct, deoarece sunt dovedite de circumstanțe. Percepția unui număr tot mai mare mare de cetățeni este negativă, privind modul de combatere a pandemiei. Este tot mai greu să convingi populația că măsurile nemedicale (lockdown, masca în aer liber, restrângerea activităților sociale, culturale, religioase etc.) au fost necesare și eficiente când vede că circulația virusului nu a fost încetinită și ea trebuie să suporte consecințele (criza economică). Jonas Herby, Lars Jonung și Steve H. Hanke de la Universitatea Johns Hopkins au publicat în ianuarie 2022 o meta-analiză (A literature review and meta-analysis of the effects of lockdowns on Covid-19 mortality) în care concluzionează „Nu găsim nicio dovadă că lockdown/ blocajele, închiderile de școli, închiderea granițelor și limitarea adunărilor au avut un efect vizibil asupra mortalității cauzate de Covid-19. Măsurile nemedicale sunt nefondate și ar trebui respinse ca instrument de politică pentru pandemie. […] Ele au contribuit la reducerea activității economice, la creșterea șomajului, la reducerea școlarizării, la provocarea tulburărilor politice, la violența domestică și la subminarea democrației liberale”. publicul.

Da, poate că este „regretabil pentru noi”; dar numai pentru că tăcem…

Cezar Adonis Mihalache

Nu, nu îl apucă pe câte un edil brusca dragoste de țară… Și nici dorința personală de a pune în evidență personalitățile neamului nostru… Nu este vorba nici măcar de o atitudine solitară născută din revelația necesității de a face minime gesturi de recunoștință față de înaintași… Și nu sunt nici forme voalate pentru a fi pe plac unora dintre votanți, alegătorii fiind ultimii care află despre așa-zisa luptă a câte unui primar „cu sistemul” pentru a pune efigiile înaintașilor la loc de cinste… Totul este doar butaforie… Un simulacru cinic de punere în scenă a noi și noi motive de reevaluări și reconsiderări „istorice”… Pentru că aici se află azi dreptul nostru de a ne onora înaintașii: la reevaluările decise de alții… Și este urmarea presiunilor, devenite nu doar etichete acceptate a priori, ci obișnuințe firești (și numai mâine-poimâine o să ne cerem singuri partea de acuzații și de plăți de despăgubiri…), presiuni rostogolite peste o nație ce a rămas în genunchi când primi eroi ai ei erau ponegriți, scoși din manuale și din cărțile de istorie, „retrași” din spațiul și memoria public-vizuală… Iar acum doar asistăm la generalizarea deciziilor veneticilor și otrepelor noastre trădătoare de a impune afișarea imaginii personalităților noastre istorice doar cu apostilarea de facto a unor vinovății croite din fel și fel de interpretări a faptelor, fără o raportare la conjuncturile timpurilor în care s-au derulat acestea, exagerări voite, falsuri, „făcături” și minciuni…

Și poate că toți acești venetici, alogeni și trădătorii de neam ar putea scrie direct tăblițele cu „vinovații” și „vinovățiile” reproșate… Dar ar risca să nu aibă unde să le atârne… Și nici unde să le „zidească” drept plachete de avertizare și încriminare…

Ne plătim oare neputința? Nu! Doar nepăsarea și ignoranța! Când statuia lui Octavian Goga era dezvelită la Iași sub condiția „adnotării” (monumentului, nu a ceremonialului!), cu o notă de înfierare a contribuțiilor politico-istorice ale poetului, prea puțini au ripostat. Chiar dacă nu este firesc să accepți ca pe statuile neamului tău, ca preț al prezenței lor în spațiul și, mai ales!, memoria publică, să fie puse plăcuțe de identificare ca fiind răul absolut… Dimpotrivă, este umilitor să ajungi a-ți mai expune personalitățile neamului tău doar sub condițiile puse de niște iuda, care scriu pe statui felurite rele puse pe seama celor reprezentați, nu pentru cunoașterea lor de către tineri, ca poeți, scriitori, ci strict pentru oprobriul generalizat al moștenirilor naționale.

Pe statuia lui Goga de la Iași, pigmeii și ipochimenii au scris amendamentul dreptului de expunere publică a unei personalități… Afișarea unor, nici măcar fapte reprobabile concrete, dovedite, ci a reproșului pentru afinități specifice vremurilor și conjuncturilor de atunci… Dar a fost un prim cui bătut în capacul încă deschis al, nici măcar unei cutii a Pandorei cu busturile și efigiile înaintașilor, ci a unui sicriu în care se vrea închisă istoria noastră…

Iar acțiunile detractorilor au devenit și mai numeroase astăzi… Pentru că nimeni nu a atacat, măcar la nivel arhitectural ori la cel al comisiilor de istorie, acțiunea de mutilare a unei statui cu un autocolant prin care să se facă dovada (!) faptelor presupus reprobabile ale persoanei omagiate prin statui (căci asta fac statuile, duc un omagiu în spațiu și timp în numele acelor ce nu mai au curajul nici măcar să șoptească), lucrurile se repetă, acum la Cluj Napoca, unde „fișa de învinovățire” a vizat o altă personalitate a Neamului Românesc dar și a binelui uman: Nicolae Paulescu. Și acolo scopul a fost acela de a se face un postament pe care să fie înscrisă o secvență de învinovățire decisă de alții. Dovadă că nici nu s-a pus problema redenumirii unui mare bulevard, ci a unei biete străduțe dintr-un… parc industrial.

Or, decât să avem străzi cu numele înaintașilor noștri sub care să fie afișate, ca preț al acceptării, listele rușinii decise de alții, mai bine așteptăm vremurile în care vom ști a face statuile să strălucească așa cum merită. Nu batjocorindu-le cu panouri explicative de dovedire a caracterului negativ al unui personaj. Dacă vom accepta astfel de plăcuțe pe soclurile statuilor personajelor etichetate de alții ca negative, ori sub numele alocate unor străzi, dacă le vom pune lângă fiecare personalitate a neamului nostru de care nu au loc veneticii, lista va tot crește, pentru fel și închipuite vinovății, de limbaj, de scriitură, poate și de „uitătură” prea dură a unor statui, „sfredelind” prin sufletul veneticilor ce nu vor putea privi în ochi nici măcar un bust, dacă ne vom afișa dară efigiile înaintașilor cu adnotarea „din păcate, activitatea sa politica este una regretabilă pentru istoria României, întrucât a fost militant fascist și antisemit”, cei ce vin după noi, și pentru care lăsăm aceste metereze, nici măcar nu le vor mai privi. Nu vor mai citi numele acelora ce au contribuit, poate chiar și greșind uneori, dar cu încredințare de dragoste de neam și țară, la devenirea noastră.

Nimeni nu are voie să ne impună liste! Nimeni nu are dreptul să ne lipească scornite avertismente pe statui, efigii, străzi. Și nu permitem nimănui să ne pună simboluri de avertizare pe lucrurile care ne reprezintă. Istoria s-a ridicat și prin ei. Iar dacă atârnăm astfel de batjocoritoare poveri pentru mai târziu, din toată istoria noastră nu va mai rămâne nici măcar o listă… Ci doar atenționarea decisă de alții: „activitate regretabilă pentru istoria României”. Iar istoria de mâine va fi aidoma unui rastel cu mii de fișe „de descărcare” arhitecturală, istorică și patrimonial-culturală…

●

Somnul patologic naște monștrii dacă adoarme rațiunea și simțirea…

Gheorghe Pipera

Mă uit din nou cu groază la amețitorul și angoasantul tablou din 1893 al lui Edvard Munch, intitulat „Strigătul”. Vă plictisesc un pic cu ceea ce văd eu în tablou. În fundal este un soi de peisaj cu un fel de râu, în culori sumbre și rău – prevestitoare. Liniile create de autor sugerează o mișcare ca de turbion, care te poartă fix pe fundul gropii emoționale. Peste râul de culoare vineție este un pod, pe care autorul îl ilustrează, de asemenea, cu niște linii de culoare care par nu numai că se mișcă, ci și că vâjâie ca un imn gregorian pus să fie redat invers, de la coadă către început. Sunt pe pod, la o oarecare distanță de figura din prim plan, două personaje care par că scrutează „peisajul” sau, după caz, se plimbă impasibile. Cu toate acestea, imaginea din prim plan nu ne dă nicio șansă să ignorăm ce pare să se întâmple. Aproape că ne interzice să ne focusăm privirea pe altceva – imaginea este irepresibilă. Omul, fantoma sau omul devenit fantomă de frică are o expresie îngrozită și îngrozitoare, în același timp. Corpul său, aproape eteric, i se prelinge, iar figura îi este descompusă de spaimă – pare că tocmai a aflat ceva catastrofic, pare că tocmai i s-a adus o știre groaznică. Mâinile puse peste urechi denotă pierderea controlului, alunecarea în abisul irațional incontrolabil. În raport de calmul aparent al celor două personaje din fundal, gestul, imaginea fluidă și curgătoare și teroarea de pe chipul personajului/fantomei din prim plan sunt și mai șocante – e ca și când un singur om ar fi dat peste adevărul care amenință întreaga lume, iar ceilalți aleg să ignore ceea ce se află în față, la vedere.

De ce să discutăm despre un tablou urât și generator de disconfort emoțional, când sunt povești atât de suculente la tv sau pe rețelele de „socializare”? Când asistăm la eroicul final al plandemiei, iar lumea se pregătește să treacă la următoarea amenințare globală (căci războiul cu rușii s-a fâsâit)? Când epidemia cauzată de un virus luat de la pangolin/liliac urmează a fi înlocuită de epidemia cauzată de un virus luat de la maimuță (HIV)? Când „eroii din linia întâi” trec, treptat, la justificarea „așa se credea” în fața tot mai multor evidențe că epidemia a fost artificială, fiind cauzată inclusiv de interese financiare cinice ale producătorilor de medicamente? Că nici plandemia actuală nu a fost cauzată de animale, așa cum nu a fost cauzată nici ceea de HIV, izbucnită acum 45 de ani și gestionat, tot atât de profesionist și înțelept, de expertul galactic și ineluctabil Fauci?

În raport de ceea ce se întâmplă cu drepturile omului, cu rolul de simplu conțopist alocat de puterea politică sistemului judiciar și cu experimentele genetice și psihologice (psihiatrice) care se efectuează în mod curent pentru a „reseta” omul, aceasta ar fi imaginea pe care aș comenta-o. E de psihiatrie, dar e real – drepturile omului au ajuns să se concentreze pe dreptul bărbatului de a avorta, cultura și arta se concentrează pe abolirea culturii și a artei de până acum 20 de ani, știința se concentrează pe „îmbunătățirea” chimică, bionică sau digitală a omului, care e menit a deveni, după caz, o ființă – donator de organe și țesuturi (noi și descendenți noștri) sau o ființa amortală (fuhrerii digitali care au extras toate resursele și toți banii de la noi, lăsându-ne fără proprietate, fără job și… fericiți).

De aici aș extrage avertismentul cel mai energic. Lumea noastră se prăbușește sub privirile noastre. Nu se întâmplă asta pentru oamenii ar fi cu mult mai răi sau mai proști decât în 1893, când apărea Strigătul, și nici pentru că Pământul nu ne mai suportă ori nu ne mai încape pe toți.

Se întâmplă pentru că omul a fost condus către valea plângerii, într-o stare de schizofrenie colectivă, trăind în lumi paralele, simulat-reale, virtual-materiale, simbolic-factuale, ipocrit-oneste, fals-adevărate. În această stare de fracționare a minții, orice prost sau impostor care a ajuns în posesia cheilor de la încăperea cu tabloul de bord al navei Pământ poate fi împăratul fără haine, orice dement mesianic și orice iresponsabil poate apăsa pe butoane, pentru a corecta lumea (după canoanele sale contorsionate) și orice guru incert din punct de vedere sexual și mental poate fi considerat salvator. Plasa care înconjoară întreaga lumea (world wide web) nu doar că a transformat lumea într-un sat global aflat la distanță de un click de tarantulele de la butoane, dar a făcut posibile canalizarea voinței și fabricarea consimțământului (neinformat) al sătenilor, controlul draconic al acțiunilor și opțiunilor celor dintre ziduri (intra muros) și cenzura și excluziunea socială a nesupușilor, inclusiv a copiilor de cinci ani care încă mai pot percepe și, în inocența lor, mai pot exclama „împăratul este gol”. Oamenii, fie între zidurile cetății dominate de păienjenii generatori ai ineluctabilei plase, fie în coliviile strâmte în care s-au refugiat „pentru siguranța” lor, au ajuns să fie, în volume din ce în ce mai mari, anesteziați sau somnambuli, impasibili, ca și personajele de pe podul din fundalul tabloului lui Munch. Acești oameni nu mai pot percepe ceea ce se află în fața lor, ascuns la vedere. Dimpotrivă, unii sunt violenți în demersul lor de a convinge pe toată lumea că ceea ce se vede nu este adevărat, întrucât nu corespunde cu standardele comunității sau nu este politic corect.

Somnul patologic este periculos – naște monștrii dacă adoarme rațiunea și simțirea. Ce avem în față, ascuns la vedere, nu e un câmp drăguț cu flori, e abisul insondabil, fără de sens și fără de sfârșit. Zgomotul surd din preajma noastră nu este cântecelul vesel de la mall, este vuietul de cutremur.

Avem speranța deșteptării și a evitării catastrofei?

Probabil că da – pe fundul cutiei Pandorei a rămas Speranța că toate relele care tocmai fuseseră dezlănțuite vor fi fost cândva învinse și reîncapsulate. În orice caz, cei ce văd și simt trebuie să se extragă rapid din groapa emoțională, iar impasibilii, personajele de pe podul din Strigătul de Edvard Munch, trebuie zgâlțâiți puternic, pentru a ieși din anestezie și hipnoză.

●